

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Mehmet ATASEVER
Kamu İhale Kurumu
Kurul Üyesi

09.10.2018

A solid teal-colored horizontal bar spanning the entire width of the slide at the bottom.

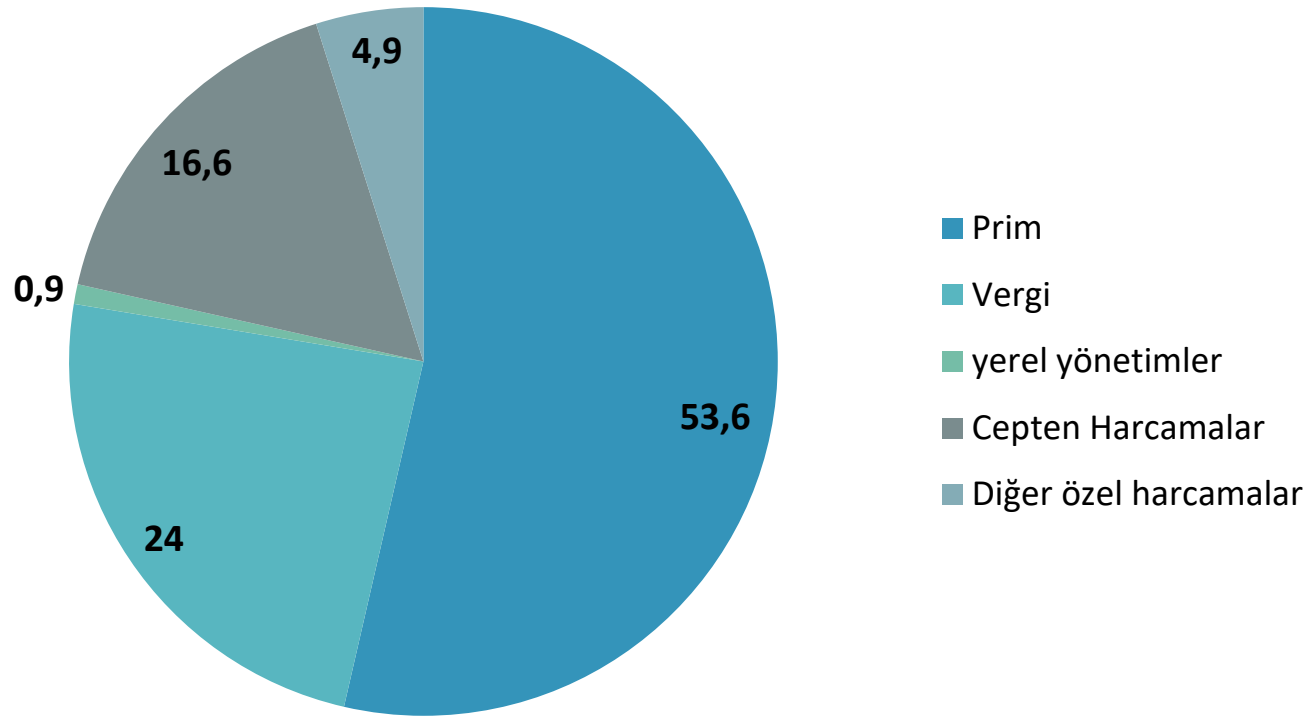
Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Türkiye’de Sağlık Hizmetlerinin Finansman Yapısı

- Türkiye’de sağlık sisteminin finansman yapısı karma özellik göstermektedir.
- Bir taraftan belirli bir kesim için sağlık sigortacılığı (Bismark Modeli) uygulanırken diğer taraftan kamu yardımı (Beveridge Modeli) modeli uygulanmakta ve sistemin finansmanında özel harcamalar da pay almaktadır.
- Bu finansmanların yanında Türkiye’de düşük ölçekte olsa da özel sağlık sigortacılığı, sigorta sandıkları, vakıf üniversiteleri gibi kaynaklar ve hane halkının sağlık harcamaları (cepten harcamalar) olmak üzere özel sektör sağlık harcaması kullanılmaktadır.

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Grafik 1. 2016 Yılı Türkiye’de Sağlık Hizmetlerinin Finansman Yapısı

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Tablo 1. Türkiye Sağlık Harcamaları, 2002- 2016, USD, SGP USD, TL, (Milyon), Türkiye

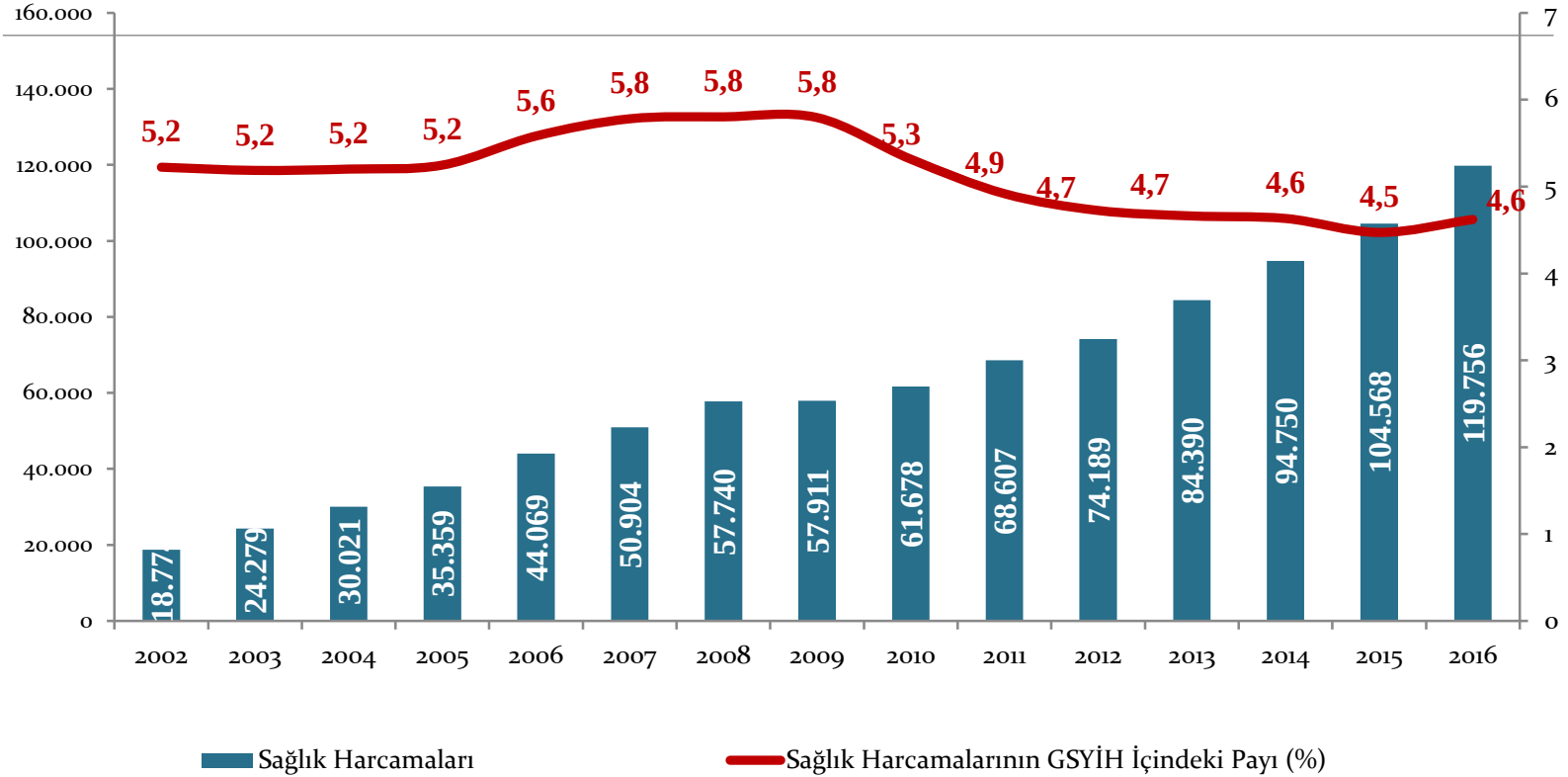
Yıllar	Tutar	Tutar (2016 Yılı Fiyatlarıyla)	Tutar (USD)	Tutar (SGP USD)
2002	18.774	66.051	12.467	31.753
2003	24.279	68.186	16.261	32.925
2004	30.021	77.636	21.107	37.889
2005	35.359	84.527	26.372	42.367
2006	44.069	96.123	30.793	52.326
2007	50.904	102.094	39.112	59.714
2008	57.740	104.852	44.659	65.616
2009	57.911	98.976	37.434	64.095
2010	61.678	97.096	41.108	67.142
2011	68.607	101.440	41.082	71.009
2012	74.189	100.735	41.377	72.744
2013	84.390	106.599	47.066	78.848
2014	94.750	109.950	43.304	82.506
2015	104.568	112.698	38.444	84.224
2016	119.756	119.756	39.638	89.114
2002-2016 Artış (%)	538%	81%	218%	181%

Kaynak: TÜİK

Son 15 yılda Türkiye’de sağlık harcamaları reel olarak %81 artmıştır.

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Grafik 2. Sağlık Harcamalarının GSYİH İçindeki Payı, (%), 2002-2016, Türkiye

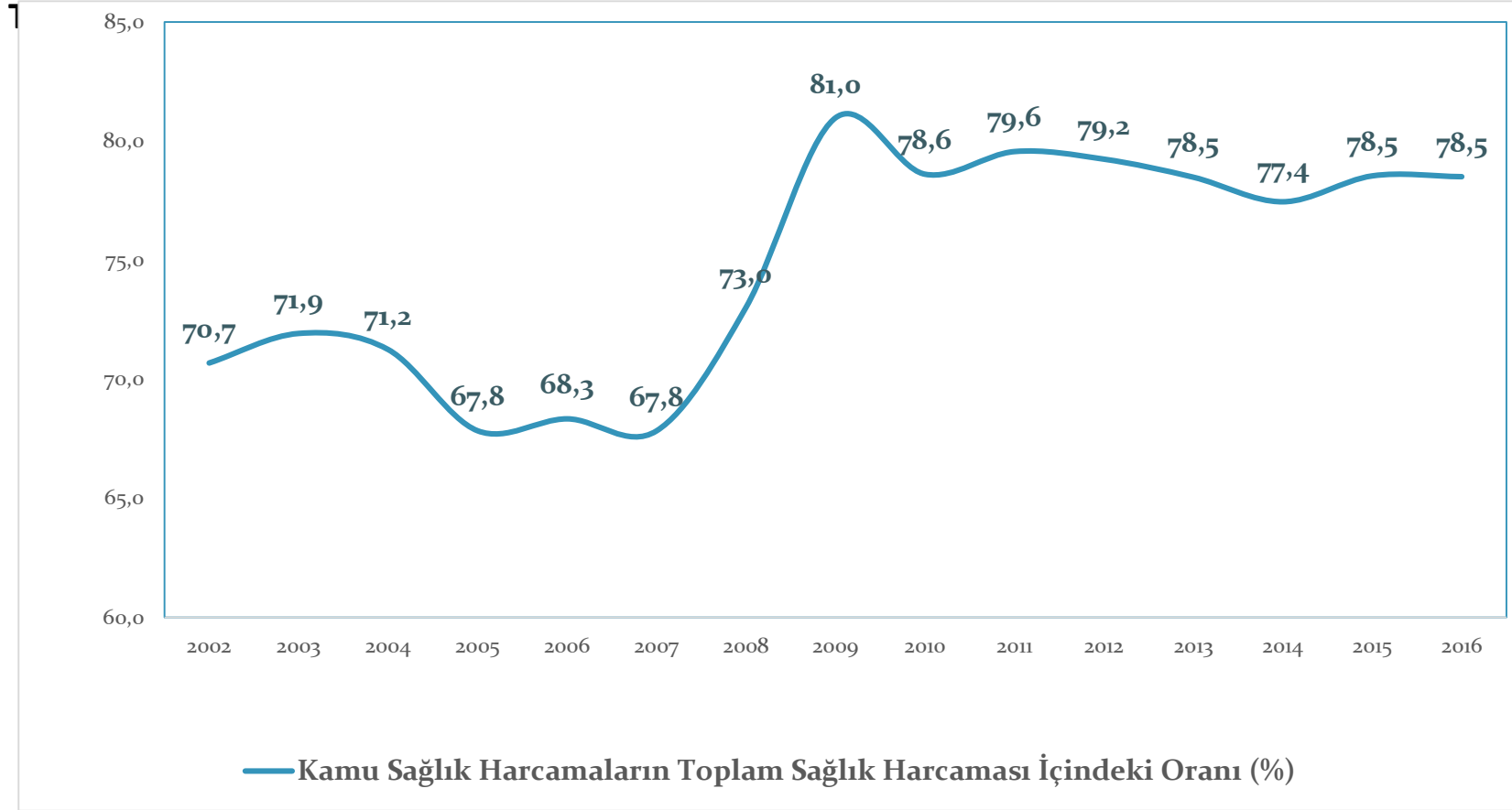

Kaynak: TÜİK

2002-2016 yıllarındaki sağlık hizmetlerinde sağlanan gelişmelere rağmen sağlık harcamalarının GSYH içindeki payı %5,2 'den %4,6'ya düşmüştür.

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Grafik 3. Kamu Sağlık Harcamalarının Sağlık Harcamaları İçindeki Payı, (2002-2016), (%)

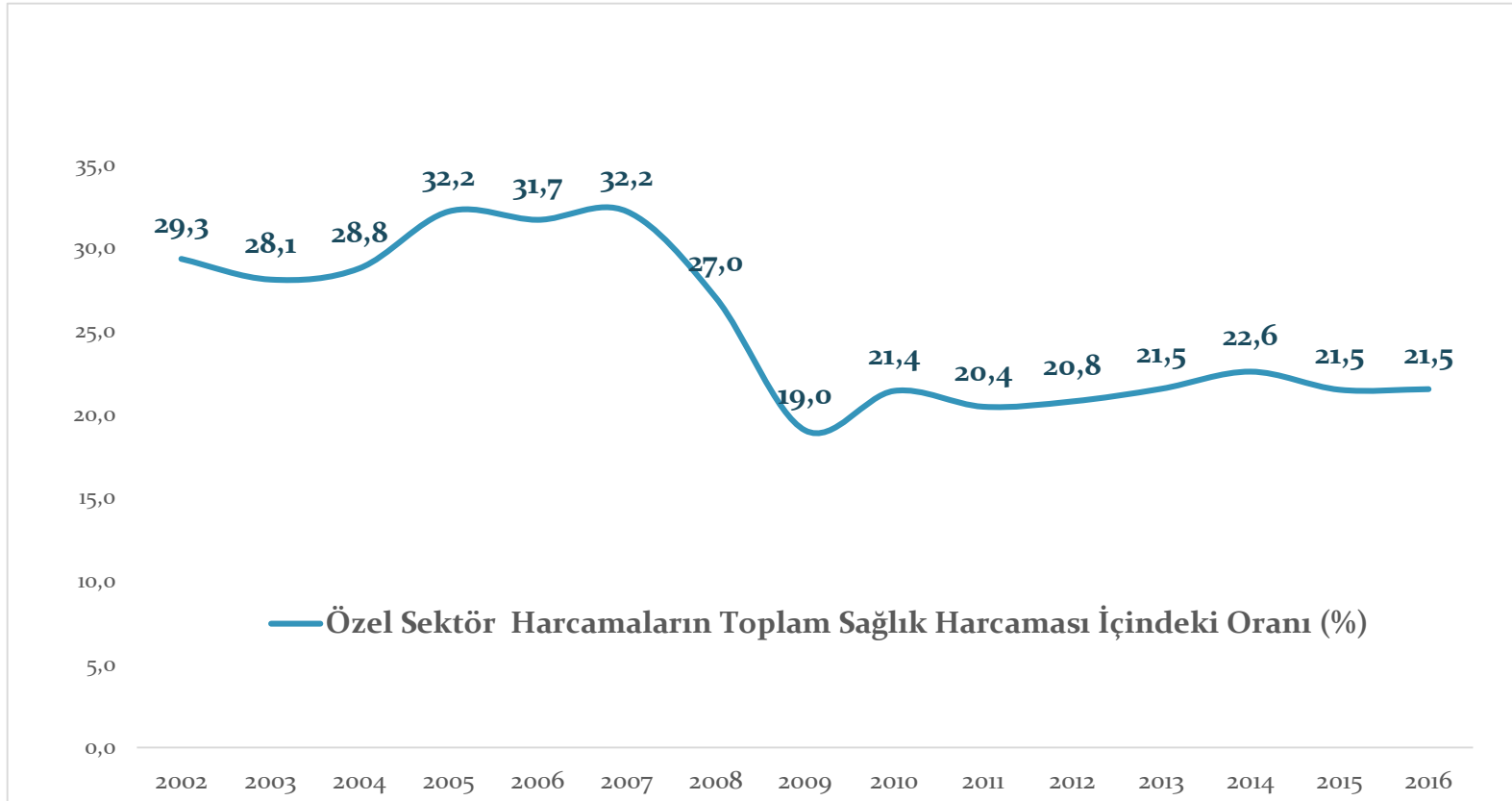

Kaynak: TÜİK

Kamu sağlık harcamalarının toplam sağlık harcaması içindeki payı 2002 yılında %70,7 iken 2016 yılında %78,5'e yükselmiştir.

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Grafik 4. Özel Sağlık Harcamalarının Sağlık Harcamaları İçindeki Payı, (2002-2016), (%), Türkiye

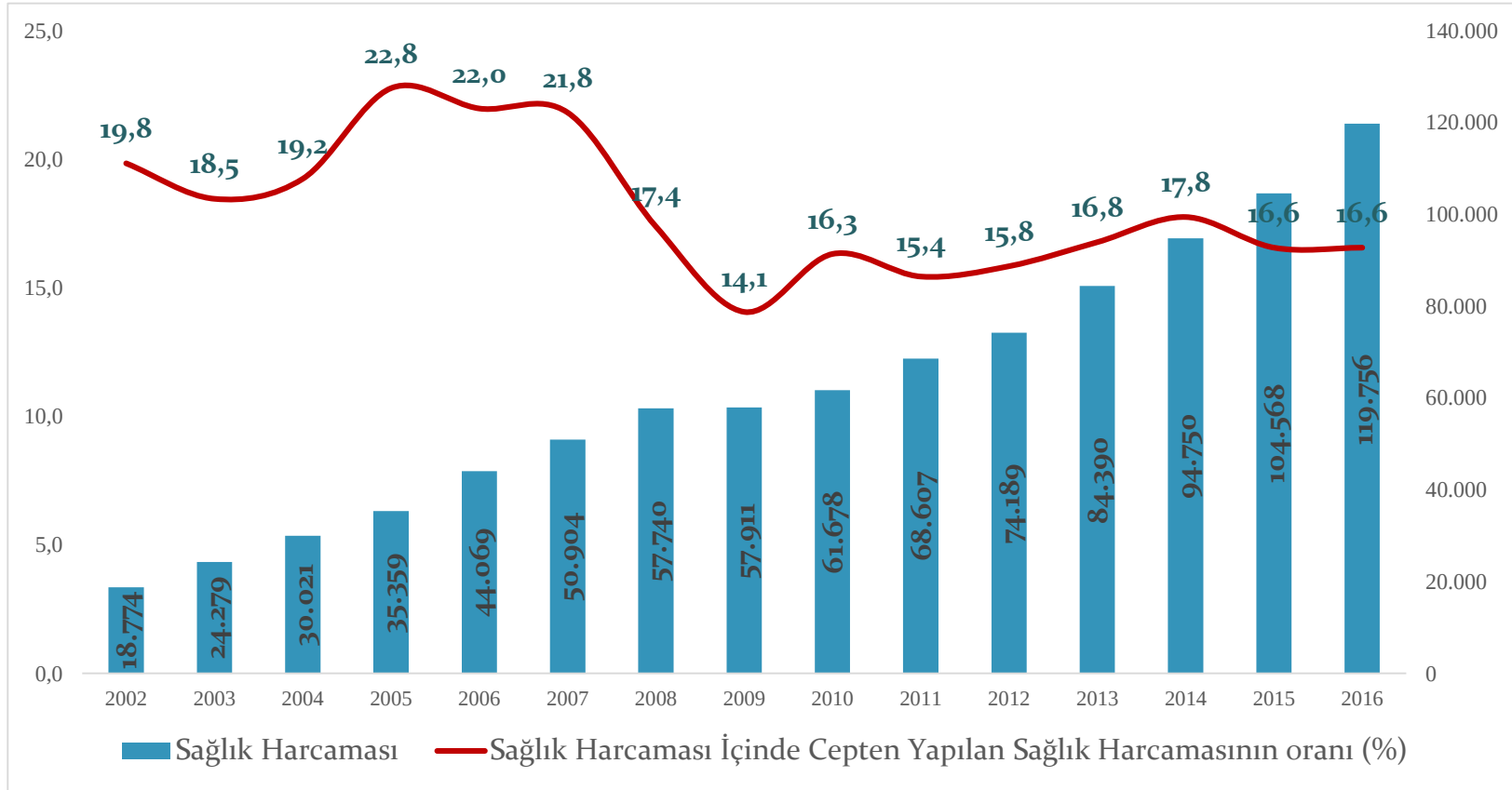

Kaynak: TÜİK

Özel sektör sağlık harcamalarının toplam sağlık harcaması içindeki payı 2002 yılında %29,3 iken 2016 yılında %21,5'e gerilemiştir.

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Grafik 5. Cepten Yapılan Sağlık Harcamasının Sağlık Harcaması İçindeki Payı, (%), Milyon TL, 2002-2016, Türkiye

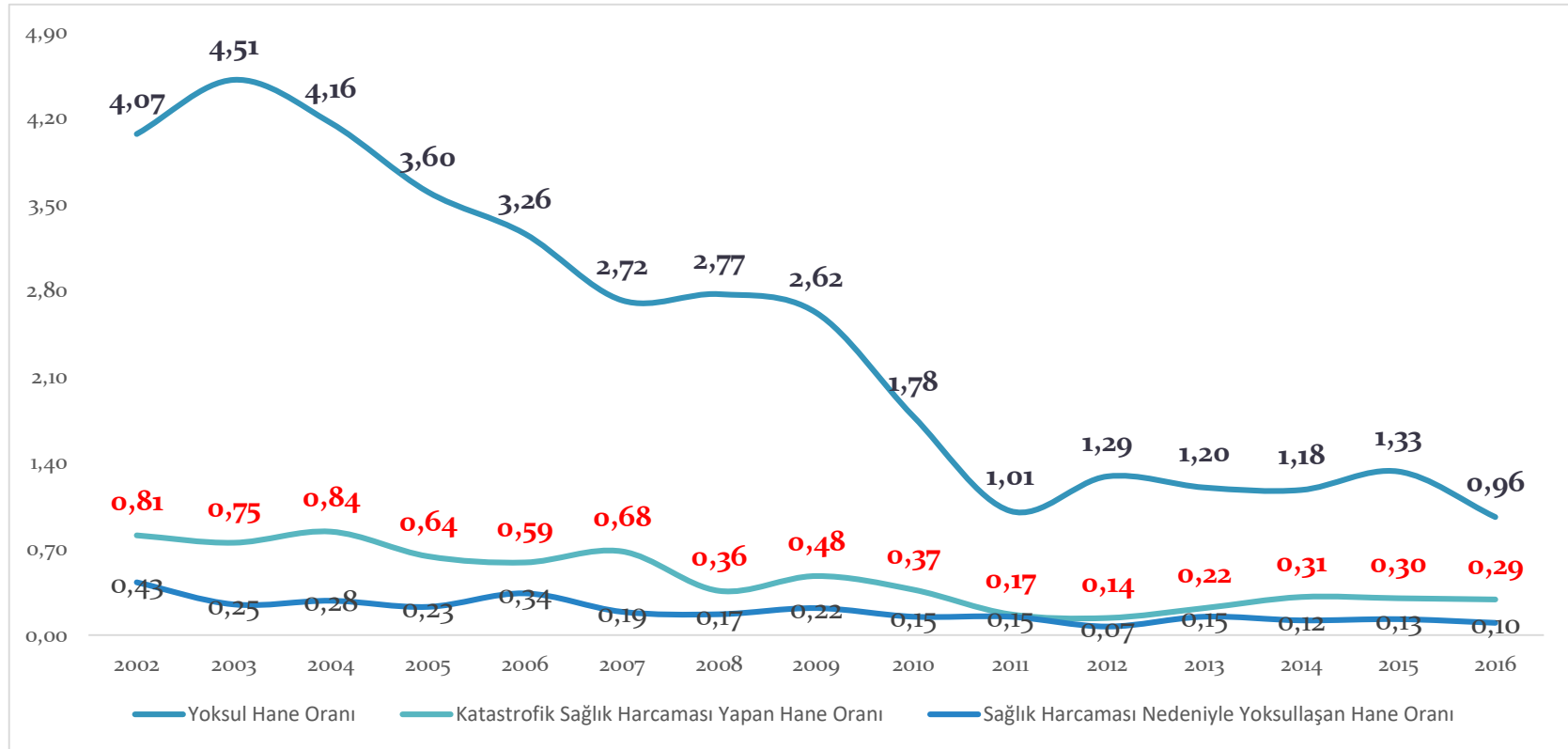

Kaynak: TÜİK

Toplam Sağlık Harcaması içinde cepten yapılan sağlık harcaması yıllar itibarıyla azalış göstermiştir. 2002 yılında %19,8 iken 2016 yılında %16,6'ya gerilemiştir

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Grafik 6. Katastrofik Sağlık Harcamaları, 2002-2016, Türkiye

Kaynak: TÜİK

2002 yılında katastrofik sağlık harcaması yapan hane oranı %0,81; katastrofik sağlık harcaması nedeniyle yoksullaşan hane oranı ise %0,43 olarak bulunmuştur. 2016 yılında; katastrofik sağlık harcaması yapan hane oranı %0,29'a, katastrofik sağlık harcaması nedeniyle yoksullaşan hane oranı ise %0,10'a düşmüştür.

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

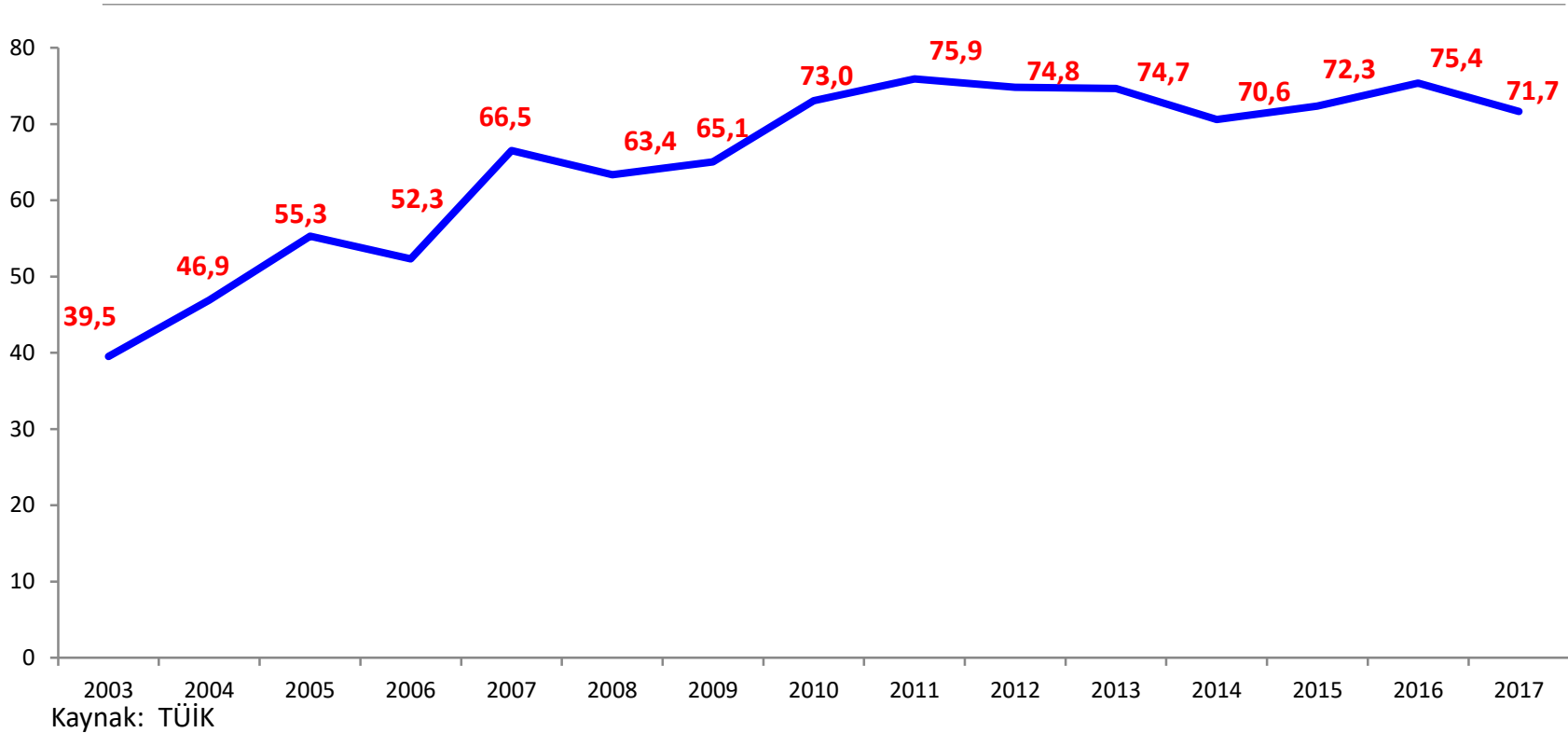
Türkiye Sağlık Göstergeleri

Tablo 2. Sağlık Göstergeleri	2002	2017
Doğumda Beklenen Yaşam Süresi	72,5	78
Bebek Ölüm Hızı (bin canlı doğumda)	31,5	9,1
Beş Yaş Altı Ölüm Hızı (bin canlı doğumda)	40,0	10,9
Anne Ölüm Oranı (yüz bin canlı doğumda)	64,0	14,6
Cepten Yapılan Sağlık Harcamasının Toplam Sağlık Harcamasına Oranı (%)	19,8	16,6 (2016)
Katastrofik Sağlık Harcaması Yapan Hane Oranı (%)	0,81	0,29 (2016)
Sağlık Hizmetlerinden Genel Memnuniyet Düzeyi (%)	39,5*	71,7
10 Bin Kişiye Düşen Yatak Sayısı	24,8	27,9
100 Bin Kişiye Düşen Hekim Sayısı	138	186
100 Bin Kişiye Düşen Ebe - Hemşire Sayısı	171	272
Hekim Başına Düşen Ebe - Hemşire Sayısı	2,44	1,46

Kaynak: Sağlık İstatistik Yıllıkları

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

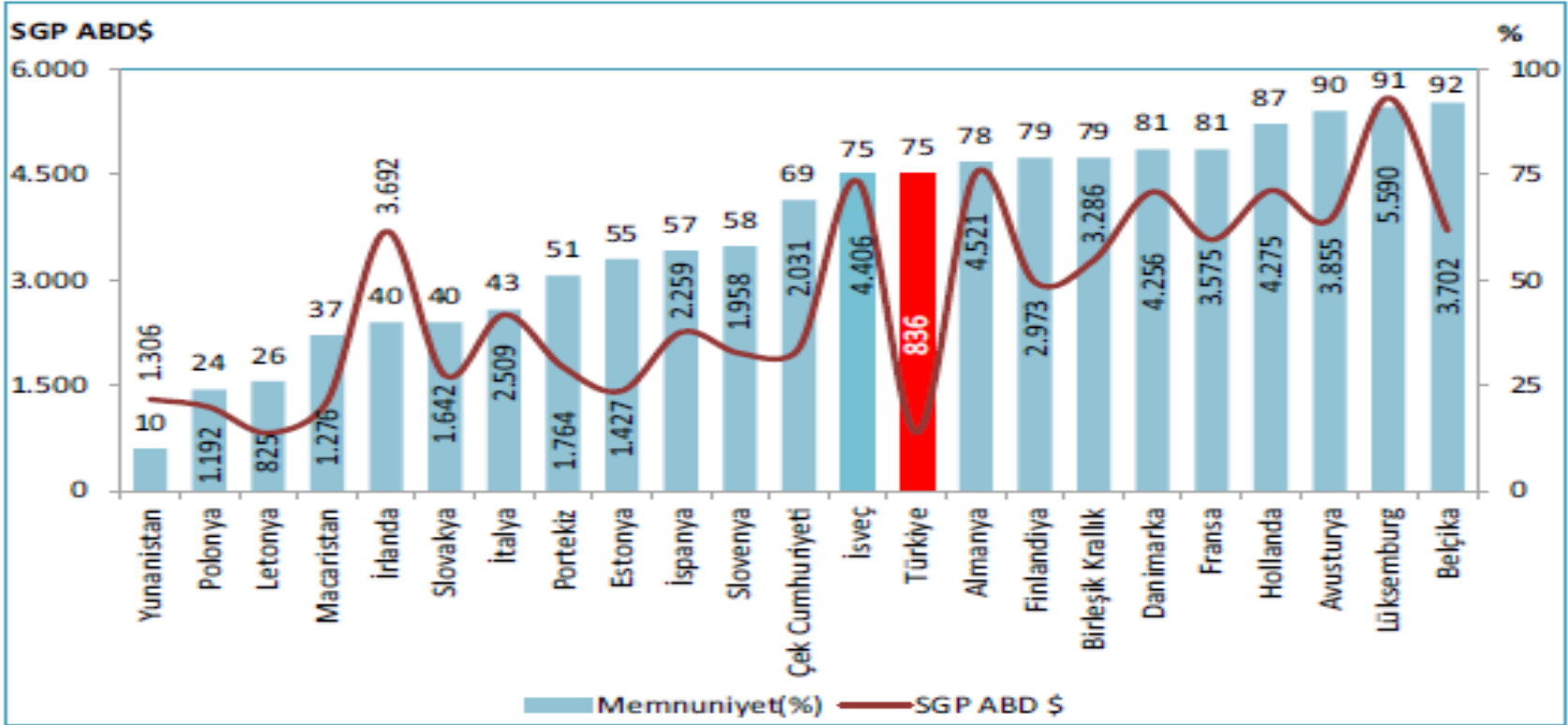
Grafik 7. Yıllar İtibariyle Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet, (2003- 2017), Türkiye

2003 yılında % 39,5 olan Türkiye’de sağlık hizmetlerinden memnuniyet oranı 2017 yılında % 71,7’e yükselmiştir.

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Grafik 8. Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet (%) ve Kişi Başı Kamu Cari Sağlık Harcaması, (SGP ABD \$),

Kaynak: Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri Yıllığı

Türkiye 2016 yılında 836 dolar kişi başı kamu sağlık harcaması (SGP\$) yaparken sağlık hizmetlerinden memnuniyet oranı %75'dir. Oysaki bizim ile aynı memnuniyet oranına sahip İsveç bizim 5 katımızdan fazla para (4.406 SGP\$) harcamaktadır.

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Hazreti Mevlana derki;

“Her gün bir yerden göçmek ne iyi,
Her gün bir yere konmak ne güzel
Bulanmadan, donmadan akmak ne hoş,
Dünle beraber gitti cancağızım
Ne kadar söz varsa düne ait
Şimdi yeni şeyler söylemek lazım”

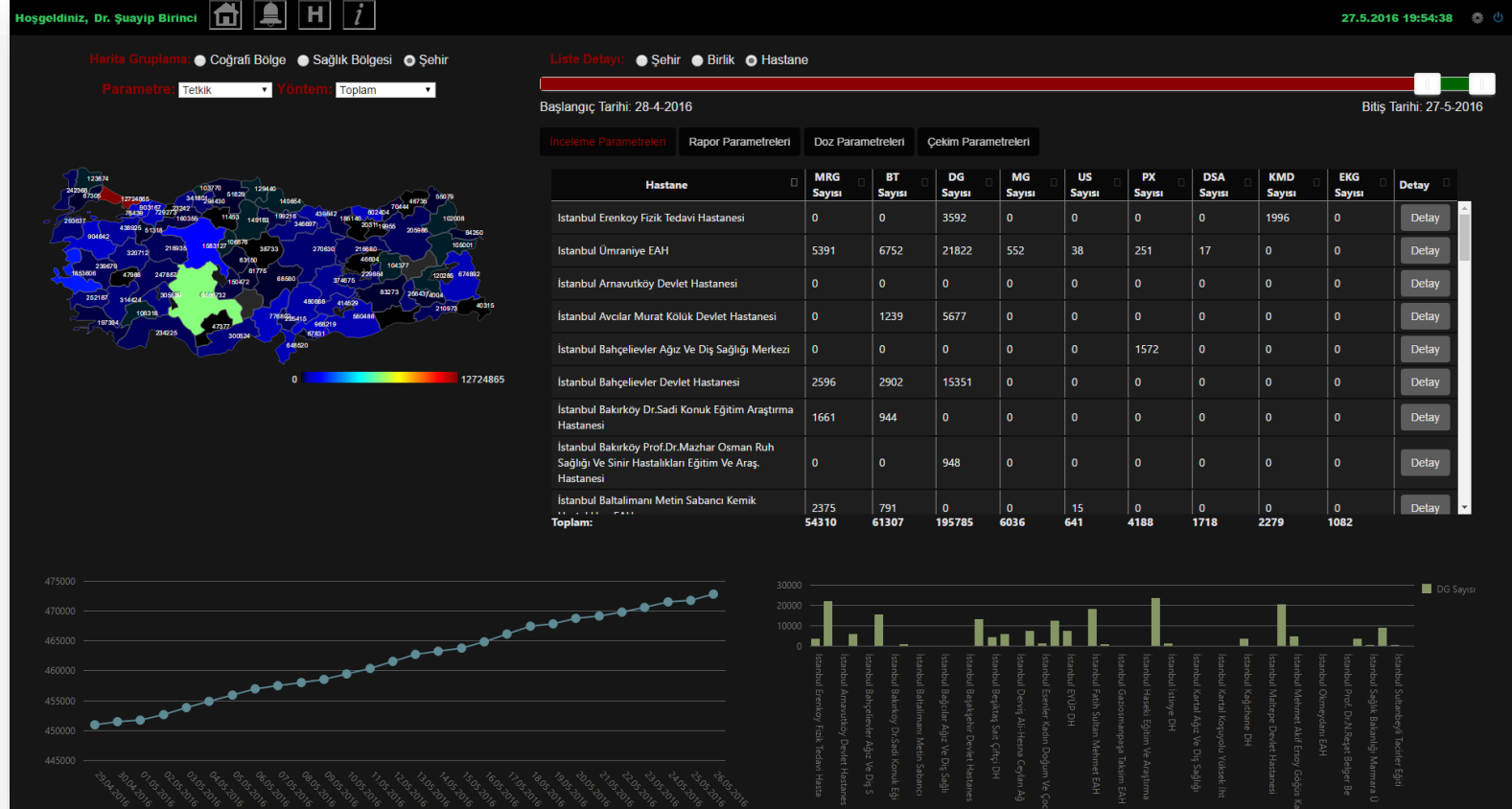
Sağlık Sektöründe Türkiye Ekonomisine Katkı Sağlayacak Önemli Projeler

Sağlığın Geleceği; e-Nabız (Kişisel Sağlık Sistemi)

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Sağlığın Geleceği ; Teletıp/Teleradyoloji Sistemi

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Sağlığın Geleceği ; Sağlık Turizmi

2008 yılında 74 bin 93 olan uluslararası hasta sayısı, 2015 yılında 392 bin 950'ye çıktı. 2018'de ise hedef 750 bine ulaşmak.

2023'te 2 milyon hasta 20 milyar dolar gelir

Türkiye, dünyanın turist girişleri açısından ilk on turizm destinasyonu içerisinde yer alıyor. Sağlık turizminde de parlayan yıldız haline gelen ülke, 2023 yılında 2 milyon hasta ve 20 milyar dolar gelir hedefliyor. Özellikle Ortadoğu sağlık turizmi için Türkiye diyor.

Turizmde son dönemde iyi rakamlar elde eden Türkiye'nin yüzü sağlık turizminde de gülüyor. Sadece medikal turizm açısından değil; termal turizm, spa-wellness, yaşlı ve engelli turizmi gibi birçok sağlık turizmi alanına hizmet verebilecek alt yapıya sahip ülkelerin başında geliyor. Araplar en çok saç ekimi, plastik ve estetik cerrahi, onkoloji, kadın doğum, göz, iç hastalıkları, çocuk sağlığı, hastalıkları, ortopedi, genel cerrahi alanlarında Türkiye'yi ziyaret ediyor. Türkiye Sağlık Turizmi Derneği Genel Sekreteri ve Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Dilaver Tengilimoğlu "Türk turizminin uluslararası turizm geliri

içindeki payı; 2000 yılında yüzde 1.6 iken, 2011 yılında bu oran yüzde 2.2'ye ulaştı. Yabancı turist sayısı 10.4 milyon kişiden, 31.5 milyon kişiye çıkarken, turizm geliri ise 7.6 milyar dolardan 23 milyar dolara yükseldi. 2015 yılında Türkiye'yi 41.6 milyon 2016 yılında, 32.6 milyon turisti, 2017 yılında ise Turizm Bakanlığı verilerine göre 32 milyon turist ziyaret etti" dedi. Türkiye sağlık turizmi alanında da önemli gelişme kat etti. 2008 yılında 74 bin 93 olan uluslararası hasta sayısı, 2015 yılında 392 bin 950'ye çıkmış olup, bunun yüzde 56'sı turistin sağlığı kapsamında, yüzde 44'ü ise medikal turizm kapsamında yer aldı. Bu sayının 2018 yılında 750 bin olma-

sı hedeflenmekte. Büyüme hızı en yüksek turizmi türü olan sağlık turizminin yıllık büyüme hızı yaklaşık yüzde 20 civarında. Adıwali Genel Yayın Yönetmeni Muhammed Arif İncegöl "Son 10 yıl içerisinde Türkiye'de sağlık turizmi sayısının arttığını görüyoruz. 10. Kalkınma Planı hedeflerine göre; Türkiye'nin orta vadede medikal turizmde dünyanın ilk 5 destinasyonu içerisinde olması ve 150 bin yabancı turistin ülkemizi ziyaret etmesi ve 750 milyon dolar gelir elde edilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca 10. Kalkınma planına göre medikal turizmden 5.6 milyar dolar, 2023 yılında ise milyon hasta ve 20 milyar dolar gelir hedeflenmektedir" açıklamasını yaptı.

SAĞLIK HARCAMALARI ENFLASYONUN 3 KATI

Küresel sağlık harcamaları, global çapta öngörülen enflasyon oranının yaklaşık 3 katına ulaşarak 2017'de ortalama yüzde 9.5 oranında artış gösterdi. Marsh & McLennan Şirketler Grubu'nun uluslararası çalışan yan halden konusunda faaliyet gösteren iş kolu Mercer Marsh Benefits'in "Mercer Marsh Benefits 2018 Dünyada Sağlık Trendleri Araştırması"na göre, şirketlerin yalnızca yüzde 14'ünün çalışanlarına çok kapsamlı koruyucu yaşam tarzı programları sunduğu ortaya çıktı. Ruh sağlığının da dünya genelinde en büyük üçüncü risk faktörü olarak öne çıktığının belirlendiği araştırmada, işverenlerin bu duruma yeterince eğilmediği, sigorta şirketlerinin yüzde 40'ına yakın bir kısmının da işveren sağlık sigortalılarına terapi ve danışmanlık hizmetlerini dahil etmediği ortaya çıktı.

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Sağlığın Geleceği; Şehir Hastaneleri

Mersin Şehir Hastanesi

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Sağlığın Geleceği; Şehir Hastaneleri

TÜRKİYE'NİN SAĞLIK KRİTERİ DÜNYAYA ÖRNEK OLDU

Kayseri Şehir Hastanesi

Şehir hastanelerinin başarısı Afrika ve Türkiye Cumhuriyetleri'nden sonra Avrupa'nın da ilgisini çekmeye başladı

SAĞLIKTA yüksek kalite ve hizmetle Türkiye'nin gururu olan 4 şehir hastanesinden vatandaşlar tek kuruş ödemeden yararlanıyor. Yeni açılan Kayseri Şehir Hastanesi'nde tüm odalar ya tek ya da iki kişilik. Güler yüzlü hizmet vermeyen personel için patrona ceza uygulanıyor. HAYRETTİN BEKTAŞ'IN HABERİ 28'DE

Fotoğraflar: Uğur YILDIRIM

Sağlık Bakanlığı Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) Modeli ile **42.199 yatak** kapasitesine sahip toplam **32 proje** yürütüyor. Bu Projelerin Sabit Yatırım tutarının **30 Milyar TL'yi** bulacağı tahmin ediliyor.

Kaynak; Sağlık Bakanlığı

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Sağlığın Geleceği; Yerli Tıbbi Cihaz

Sağlık Bakanlığı temmuzda 47 bin yerli tıbbi cihaz alacak

Sağlık Bakanlığı ilk kez MR ve Tomografi cihazlarını yerli girişimciden sağlayacak. Temmuzdaki ihaleyle 350 MR, 538 tomografi dahil 47 binden fazla cihaz alacak.

► **SAĞLIK** Bakanlığı, MR, tomografi gibi gelişmiş teknolojiye sahip tıbbi cihazların yerli üreticilerden tedariki için düğmeye bastı. Bakanlık söz konusu ileri teknolojiye sahip cihazların da aralarında bulunduğu çeşitli **mal alımları** için ihale başlattı. Sanayi İşbirliği Projesi kapsamında MR ve Tomografi cihazlarının yerli sanayi kuruluşlarından teminine ilişkin ilk ihale süreci başladı. Bu kapsamda Bakanlık aralarında 350 MR cihazı, 538 tomografi cihazı ile 3 bin 236 radyografi cihazının bulunduğu 47 binden fazla cihaz için ihale sürecini başlattı.

ÇOĞU ŞEHİR HASTANELERİNE

Söz konusu ihalenin temmuz ayında gerçekleşmesi bekleniyor. İhale sonrası alımı yapılacak cihazların büyük çoğunluğu yıl içinde faaliyete giren şehir hastanelerinin eksiklerini gidermek için kullanılacak. ► **Doruk ÇAKAR**

Maliyetler ve cari açık düşecek

► **SAĞLIK** Bakanı Demircan konuyla ilgili olarak, "Sağlıkta yerleştirme çalışmaları kapsamında tomografi MR gibi gelişmiş tıbbi cihazlar yerli ortaklar tarafından yapılacak. Yani yerli üretim sağlanacak. Bu yolla hem teknoloji transferi yapılacak hem de Türki-

ye'de üretilen ürünlerin ihracatı söz konusu olabilecek Çalışmalar son aşamada kısa zamanda ihale süreçlerine geçilecek. Gelişmiş teknolojik cihazların yerli üretimine geçişiyle döviz tasarrufu sağlanacak. Maliyetler düşeceği için cari açık da düşecek" açıklaması yaptı.

Türkiye'nin **2017 yılında 2,1 Milyar Dolar** tutarında Tıbbi Cihaz ithalatı vardır.
(Kaynak: Bilim ve Sanayi Bakanlığı)

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Sağlığın Geleceği; Yerli İlaç

13 bin metreka-
relık alan üzerine
kurulan tesis, yılda
11 milyon flakon, 9
milyon şırınga, 22
milyon kartuş ve
1 milyon liyofilize
üretim kapasitesi-
ne sahip olacak.

Milli üretimin değeri artıyor

Nezih Barut

Biyoteknolojiye 1 milyarlık yatırım yapan Abdi İbrahim'in Başkanı **Nezih Barut** "Döviz bu kadar yüksekken milli üretimin değeri daha çok anlaşıyor" dedi

Milli molekül
için her türlü
desteğe hazırız

SAĞLIK Bakanlığı

Müşteri Prof. Eyüp Gümüş, milli molekül için her türlü desteğe açık olduklarını söyledi. **Sağlık Bakanlığı**, ABD'de gerçekleştirecek dünya bio konvansiyonuna dev kadroyla katılacak. Türk yatırımcı ve Ar-Ge uzmanları Boston'da 4-7 Haziran'da biyoteknoloji alanında 16 binden fazla temsilciyle bir araya gelecek. Türkiye'yi de 120 katılımcı temsil edecek. **Safure CANTÜRK/ANKARA**

Eyüp Gümüş

Dün 400 milyon liralık yatırım-
la hayata geçir-
diği Türkiye'nin
en büyük **biyo-
teknolojik ilaç** üretim tesisi
AbdiBio'nun açılışını yapan
aynı zamanda 600 milyon lira-
lık yatırım bedelli Steril Enjektabl
ve Onkoloji Üretim Tesisleri'nin
de temelini atan yerli ilaç üretici-
si Abdi İbrahim'in Yönetim Kurulu
Başkanı **Nezih Barut**, şirketin hep
sıkıntılı dönemlerde büyüdüğünü,
böyle dönemlerde yatırımı erte-
lemenin ya da iptal etmenin yan-
lış bir karar olduğunu söyledi.
"Özellikle kur bu haldeyken yerli
ve milli olan üretimin değeri daha

Pınar ÇELİK NACAR
EKONOMİ

çok anlaşıyor. İthal ilaç
dış açığı en fazla tetikle-
yen unsurların başında geli-
yor. Bu alanda ne kadar
yerli ve milli olursak açığa
o kadar hızlı ilaç oluruz"
diyen Barut, bu yatırımın
hedefinde ihracat olduğun-
u söyledi. ABD'nin enjekte edile-
bilir ilaçlar üzerine yoğunlaştığını
dile getiren Barut, "Biz bu tesisle
ABD'ye üretim ya da ihracat yapabi-
liriz. Vizyonumuzda hep ihra-
cat var" dedi. Bir yandan da bu iki
tesisle biyoteknolojide nitelikli ele-
manlar yetiştireceklerini dile geti-
ren Barut, işgücü alanındaki açığı
da kapatmaya yönelik çalışmalarını
kaydetti.

Türkiye'nin **2017 yılı eczacılık Ürünleri ithalatı 4,5 Milyar Dolar'dır.**
(Kaynak: TÜİK)

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Sağlığın Geleceği; Yerli Aşı

İlk yerli aşı 2022'de vurulacak
Meltem ÖZGENÇ

PEDIATRİK **Hepatit A** aşısı yerli üretimi ile ilgili Sanayi İşbirliği Projesi (SİP) kapsamında 10 yıl alım garantili 12 yıllık ihaleye çıktı. Sağlık Bakanlığı'nın bu ihalesi 10 Temmuz'da yapılacak. Sözleşme sonrası yerli üretime başlanacak. 2022'de antijenden itibaren tamamı Türkiye'de üretilecek aşılar çocuklara vurulacak. Türkiye'de aşılar sadece ithalat yolu ile temin edilebiliyor. Her yıl aşılar için devletin kasasından yaklaşık bir milyar lira çıkıyor. Çocukluk çağı aşı takviminde ise verem, **Hepatit A**, **Hepatit B**, su çiçeği, kızamık, kızamıkçık, difteri gibi 13 hastalığa karşı aşı bulunuyor. Sağlık Endüstrileri Yönlendirme Komitesi (SEYK) aşının yerli üretimi ile ilgili projeleri değerlendirdi. Sağlık Bakanı **Ahmet Demircan**'ın ilaç ve tıbbi cihazda yerelleşme çalışmasını başlatmasından sonra da gündemine ilk olarak aşı takvimindeki **Pediyatrik Hepatit A** aşısını aldı. **Hepatit A** aşısı, yerli üretimi ile ilgili olarak SİP kapsamında 10 yıl alım garantili ihaleye çıktı.

Yerli aşı için her şey hazır, talep bekleniyor

Milli aşı programının bir parçası olarak İdol Aşı ile 2013'te yerli yatırıma başlayan GSK, tüm hazırlıklarını tamamladı. GSK Türkiye Aşı İş Birimi Direktörü Yusuf Karagöz, "İhale yapıldığı takdirde pnömokok, HPV ve rotavirüsü aşılarını üretmeye hazırız.

Sağlık Bakanlığı 2017 yılında 845 Milyon TL tutarında aşı satın almıştır.
(Kaynak: Sağlık Bakanlığı)

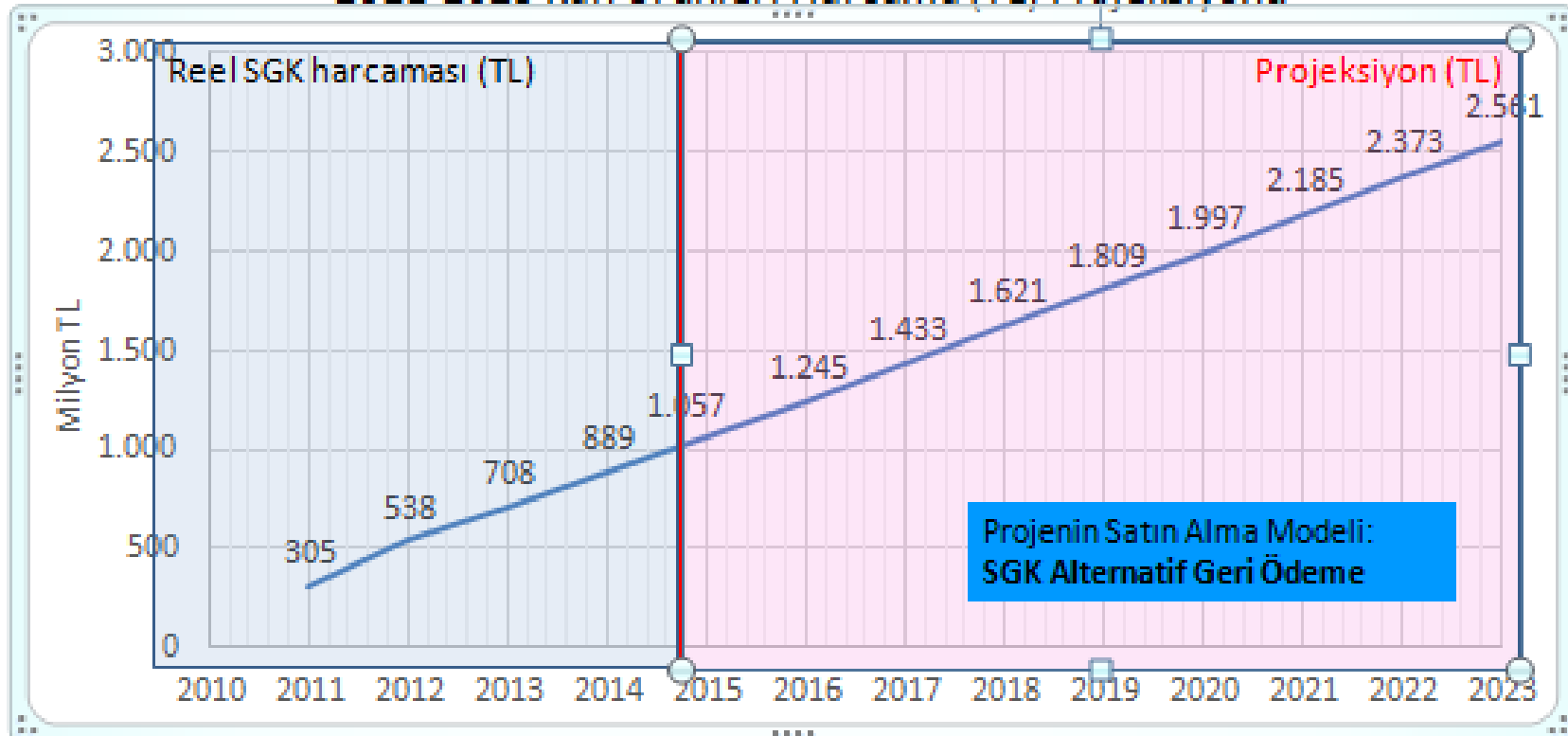
Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Sağlığın Geleceği; Yerli Plazma (Kan Ürünleri)

Yerli Plazmadan Kan Ürünleri Üretimi Projesi

2011-2023 Kan Ürünleri Harcama (TL) Projeksiyonu

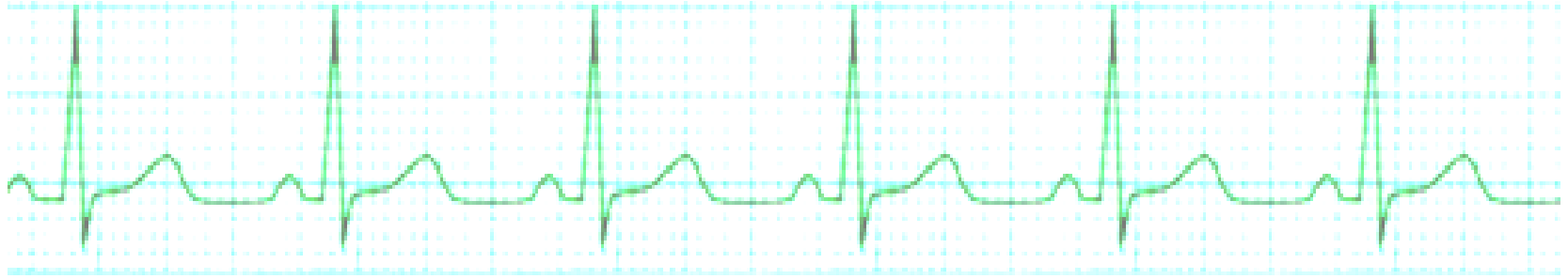
2016-2023 yılları arasında beklenen toplam maliyet **15.2 Milyar TL**

*SGK verileri

Sağlıkta Millileşmenin Ekonomiye Katkısı

Sağlık sektöründe Türkiye'nin cari açığını azaltmak için,

- ✓ Gerek sağlık turizm gelirleri gibi ihracat gelirlerini artırarak,
- ✓ Gerekse ilaç ve tıbbi cihaz gibi alanlarda yerli üretime dönerek ithalat giderlerini azaltarak,
- ✓ Toplamda 60 Milyar TL civarında bir potansiyel söz konusudur.

İlginize Teşekkür Ederim.

